

Dopravní a přepravní právo

Mezinárodní dopravní právo

Filip Křepelka

5. lekce

Selhání, průšvihy, zločiny, nehody, tragédie a pojištění

Uvození

- Přímá návaznost na problematiku přepravy jako dopravy pro jiného jako převládajícího druhu dopravy.
- Nicméně též některé dopady pro samotného provozovatele či pro další osoby.
- Právní následky nějakého nežádoucího chování nebo jevu jsou to obecně nejtěžší ke zkoumání.

Odpovědnost veřejnoprávní a soukromoprávní

Odpovědnost za chování a za výsledek

- Rozlišení
- Správní, profesní (pracovní, licenční) trestní versus soukromoprávní.
- Tj. subjektivní versus objektivní.
- Soukromoprávní odpovědnost za selhání (zavinění).
- Soukromoprávní odpovědnost též ve stanovených případech za (nežádoucí) výsledek bez ohledu na selhání

Návody pro zkoumání právního režimu

- Vyjasnění, zda se jsou zvláštní pravidla pro příslušný druh dopravy, nebo se zcela či podpůrně použijí pravidla obecná.
- Zákonný či smluvní režim: do jaké míry smluvní režim (smlouva o přepravě, včetně přepravních podmínek dopravce) se může odchýlit od právního režimu (kogentní pravidla).

Neposkytnutí přepravy osob či nákladu

- Odpadnutí spojení po různé důvody.
- Podle možností poskytnutí náhradní přepravy později?
- Vracení jízdného / přepravného, bylo-li uhrazeno
- Odškodňování nepříjemných následků? Pokud vůbec, tak leckdy paušalizace.
- Důvody pro zrušení – vlastní, nebo vyšší moc.

Zpoždění přepravy – osobní, nákladní

- Do jaké míry je přípustné?
- Drobná zpoždění se považují za přijatelná.
- Vyšší moc? Co je, co není vyšší moc?
- Nehoda (na trase), stávka, veřejná opatření.
- Jak je to v nákladní dopravě?
- Zde nemusí být takové očekávání, na druhé straně však ani nabídka služeb nebude.
- Možnost sjednání nějakého vyššího standardu?

Ztráta, odcizení či poškození nákladu, zásilky či zavazadla

- Evidence a kontrola uvedených předmětů.
- Informace o obsahu uvedených předmětů.
- Rozlišení uzavřený náklad / otevřený náklad – zde myslitelné určité ztráty.
- Kategorizace podle jednotlivých druhů nákladů (též kvůli bezpečnosti) pro účely zacházení.
- Paušalizace náhrady s ohledem na nedostatek informací.
- Možnost pojištění předmětů. Dopracem či zákazníkem...

Narušení pořádku a bezpečnosti na palubě

- „Jízda na černo“
- Obtěžování, výtržnosti.
- Krádeže, loupeže
- Násilnosti.
- Počínání, které ohrožuje bezpečnost provozu
- Možnosti a meze zakročení vůči pachateli na palubě.
- Možnosti či povinnost přerušování dopravy a vysazení.
- Právní postihy včetně zpřísněných.

Ztráta, odcizení, únos dopravního prostředku

- Odcizení dopravních prostředků (silniční – automobily a menší)
- Ztráta dopravních prostředků – například zatoulaný vagónna evropských železnicích.
- Útok na dopravní prostředek (zevnitř, zvenku).
- Únos prostředku – zejména letadlo, loď.
- Vnímané jako zvláště nebezpečné, přísné postihování.
- Otázka jurisdikce ve státních a mimostátních prostorech.

Bezpečnostní kontroly osob a nákladu

- Za účelem předcházení jednotlivých problémů (výše, níže).
- Postupy při provádění těchto kontrol.
- Propojení s pasovými a celními kontroly (3., resp. 4. lekce)?

Zjištěné nebezpečné situace, jež však nevedly k újmě

- Ve vazbě na provoz (4. lekce)
- Soustavné sledování.
- Namátkové sledování.
- Typicky: kontrola na vliv alkoholu / drog u řidiče.
- Postihování porušení v rámci správních postihů: pokuty, zákaz pokračování v dopravě, odnětí oprávnění,
- Přijímání bezpečnostních opatření na základě vyhodnocení jednotlivých situací.

Nehody v jednotlivých druzích dopravy

- Silniční – cestná – různé kategorie závažnosti, okruhu dotčených,
- Železniční – rovněž, často poškození někoho jiného.
- Říční a námořní – ztroskotání
- Námořní – může být též zmizení.
- Letecká – vzácná, vesměs však závažná.

Dopravní nehody – předcházení

- Připomenutí standardů pro cestu, provoz, dopravní prostředky a personál.
- Slouží předcházení dopravních nehod.
- Též vybavení a připravenost pro řešení dopravní nehody, pokud se stane.
- Opatření předcházející dopravní nehodě mající dopady na náklad

Dopravní nehody – událost

- Připomenutí, jak mohou vypadat drobné či závažné dopravní nehody v jednotlivých druzích dopravy.
- Velmi odlišná závažnost podle vzniklé újmy : od drobné až po obrovskou tragédii.
- Dopady na dopravní prostředek, cestující, posádku, náklad.
- Dopady na dopravní cestu včetně jejího blokování.
- Dopady pro okolí: lidé, majetek, veřejný prostor, životní prostředí.

Dopravní nehody – okamžité řešení

- Závažnější dopravní nehody si žádají.
- Intervence policie, zdravotnická záchranná služba, hasiči.
- Masivní intervence uvedených složek v případě závažné dopravní nehody se závažnou újmou.
- Narušení provozu, bezpečnostní zastavení či omezení provozu – může mít za následek.
- Důsledky zrušení dopravy, zpoždění dopravy – včetně dopadů na přepravní vztahy.
- Omezená použitelnost či úplná nepoužitelnost dopravního prostředku – opravitelnost/neopravitelnost – nároky na dopravní prostředek.

Dopravní nehody – vyšetřování

- Pro jednotlivé druhy dopravy.
- Zvláštní orgány a procedury.
- Podpůrné použití pravidel pro vyšetření trestných činů.
- Výsledky pro jednotlivá řízení – správní, trestní, civilní.
- Též pro poučení a předcházení srovnatelných nehod.
- Zájem veřejnosti / novináři o nehodě samotné.
- Zájem veřejnosti / novináři o navazující řízení a jeho výsledky.

Odpovědnost vůči cestujícím, „nákladu“, posádce

- Odpovědnost za újmu na životě / zdraví cestujících
- Odpovědnost za újmu na přepravovaném nákladu.
- Odpovědnost vůči vlastní posádce.
- Použitý právní řád.
- Použití.

Odpovědnost za újmu způsobenou veřejnosti

- Podle povahy dopravy
- Odpovědnost za majetkové škody.
- Odpovědnost za škody na cestě
- Odpovědnost za škody na životech a na zdraví.
- Odpovědnost za újmu způsobenou životnímu prostředí.
-

Kriminalita spojená s dopravou

- Úmyslné zločiny pomocí dopravních prostředků – zvláštní kategorie.
- Použití dopravního prostředku jako nástroje zločinu.
- Dopravní prostředek jako nástroj sebevraždy / rozšířené sebevraždy.

- Sledování pohybu jednotlivce / dopravního prostředku v rámci postihování a vyšetřování jiné kriminality – krádeže, loupeže, únosy, vraždy a pokusy o ně...

Pojištění I – odpovědnosti za újmu okolí

- Slouží ochraně dalších subjektů, jejich života, zdraví, majetku, hospodářských zájmů.
- Povinné předepsané pojištění pro všechny dopravce či jejich většinu – zpravidla vázané na dopravní prostředky.
- Dohled na pojištěním, zda je sjednané.
- Zabezpečení poškozených v případě selhání pojištění – náhradní fondy.
- Standardy vyřizování pojistných nároků.
- Regresní nároky vůči pojistníkovi v případě závažných pochybení (alkohol řidiče,

Pojištění II – přepravce v rámci podnikání

- Rozlišení
- Pojištění personálu / personálu vůči zaměstnavateli.
- Pojištění vlastních škod: dopravní prostředek.
- Pojištění odpovědnosti vůči cestujícím, nákladu, jeho vlastníkům (odesilateli, příjemci).
- Bývá předepsáno zákony

Pojištění III – vlastní rizika u soukromého dopravce

- Havarijní pojištění.
- Pojištění vlastního dopravního prostředku.
- Pojištění spolucestujících.
- Pojištění sebe sama.
- Pojistitelnost – výluka morálního hazardu.